

Arthur

Tað var beint aftaná Sputnik og áðrenn Gagarin. Á tekniborðinum á Sevmýru lá ein ætlan. Tveir smádreingir, systkinabørn, vit skuldu hava eitt sindur av kruti og annars var tað heila roknað út. 4-3-2-1-GO! og ein rakett fór upp í loft og garðinum hjá ommu og abba okkara. Alt í lagi, bert einar tveir metrar, so á mánan komu vit ikki tá, men vit vóru ikki meir enn eini átta ára gamlir.

Á okkara barnaárum vóru vit saman hvørt summár. Einar tveir mánaðar. Ferðin við «Smirli» vardi einar 6 timar og forði meg í ein annan heim, sum eg gleddi meg til alt arið. Tað var á Sevmýru og tað var Arthur. Í huga okkara høvdu vit bygt eitt annað land, sum ikki var av hesi verð. Vit nevndu tað «AK-land». Landakortið var fullgiggjað við staðarnovnum, landslagi, fjøllum, áum, sundum, firdum, dølum, ja — vit kendu hetta landið betri enn Føroyar. Í hesum landi báðu personar, sum vit kendu sum okkum sjálvar. Teir høvdu növn, lyndissegðir og eitt liv, sum var eins veruligt og okkara. Teir bardust sum vit, elskaðu, arbeiddu, sigldu, klatraðu í fjøllum, ja — teirra liv var bara eitt sindur meiri spennandi enn liv teirra livandi.

Fólk í «AK-landi» tosaðu eisini eitt serstakt mál. Av tí at hetta land ikki var á hesi klótuni, líktist málið heldur ikki nokrum indoeuropeiskum máli. So tað konstrueraðu vit sjálvir, og byrjaðu at tosa tað okkara millum. Eg minnst at eg var í holt við eina orðabók fyri «AK-málið». Hvar hon er, veit eg tíværri ikki í dag. Vit munnu hava verið eini 6 ár tá.

Men longu tá vaknaðu nakrar keðiligar kenslur í mær. Kenslur, sum nevast øvundsjúka. Tú kundi «tað» bara betri enn eg, alt sum hevði við handaliga skapan, kreativitet at gera. Eg sat heilar dagar og royndi at evna til skip at sigla við í einum hyli, vit høvdu byrgt uppi í haganum, og tá mitt skip var sjóklárt, hevði tú eftir nokrum tímum evnað eitt til sum altíð var snøggari og sjóbetri. Titt hegni til at tekna man vera viðfött, tí tú vart arkitekt og listarhandverkarar longu tá. Tá var tað bara indianara-oksir, modellskip og rakettir, í dag er tað miðbýur Tvorøyrar, sum kemur at standa sum tín minnisvarði.

Eg minnst fyrstu ferð tú komst til Havnar. Eg við minum undirlutakenslum mótvegis tær, royndi at brúka Havnina til at erpa mær av. Visa tær, at í Havn var alt stórt, flottari og meiri enn á Sevmýru. Men tað eydnaðist ikki. Tú vildi suður aftur. Og tvey næstu árin var tað ikki í Havn, men á Sevmýru vit hittust hvørt summár, og eg vónaði at tað regnaði, tí tá fóru vit upp á loftið hjá ommu at liva í «AK-landi» í staðin fyri — tá sólin skein, at nýðast út at spæla fótbólt ella annað, har «havnarmaðurin» skuldi gerast fyrri skommum.

So fórt tú til Danmarkar, men vit skrivaðu tó saman eina tíð. Tíðindabrev um hvat ið hendi í «AK-landi». Vit kendu ikki Einstein. Men spekulatióinirnar um hvat ið mundi vera hinumegin heimsins enda, vóru meginevnið í brøvum okkara. Ein av rúmdarmonnum «AK-lands» var komin til enda rúmdarinnar. Endamálið við ferðini var at kanna, hvat ið var hinumegin. Tá vóru vit eini tiggju ár. Kanska veitst tú tað nú.

Ikki sáust vit aftur fyrr enn í 1970, tá eg vitjaði teg í Dragør. Eg visti ikki at tú vart vordin tónlistarmaður, men helt at eg var tað. Eg sá ein guitar inni hjá tær, tók hann í favn, helt eg dugdi at spæla. Min sjálvsvirðing lá í eini stórari lygn, uppagaði eg, tá tú so tókst guitar og liráði ein Segovia av sum var tað barnamatur. Eg rordi ikki guitaran aftur, gomlu kenslurnar komu upp aftur í meg. Tú hevði bara «tað» sum eg ikki hevði. Tú vart foddur listarmaður, líka mikið hvat tú treivst í, so vart tú «snillingur» sum islendingar siga.

Tá eg fór til Danmarkar at læra, fórt tú til Føroya at læra. Men alt gekk skjótt fyrri seg hjá tær, tú komst niður aftur at menta teg meir, og her í Keypmannahavn knýttust vinabond okkara aftur. Vit stovnaðu eitt føroyskt orkestrur her í býnum, og tá okkum vantaði ein guitarleikara var onginn ivi — onginn var so kringur við streingjunum sum Arthur. Vit spældu saman í nøkur ár, ofta gekk tað «hart fyrri seg», men eitt orkestrur sum tað haldi eg ongantíð at føroyingar fara at uppliva aftur, hvørki her í býnum ella heima í Føroyum. Vit vóru allir eitt sindur serstakir hvor sær uppá gott og illt.

Nú eitt kvæðið eg kom í tal við ein mann her í býnum, og tosið kom sjálvandi inn á saknin í tær. Hann brúkti orðið «multi-genio». Og valla kann eg finna betri orð. Titt hegni á øllum okjum kenna vit; at tú valdi tær livsstarvið sum arkitektúr var sjálvsagt, tað vart tú longu sum fimt ára gamal, men tú vart ikki bert arkitektúr, tú vart listarmaður. Fyri teg var arkitektúrur ikki bert at tekna ein kassa. Nei, tað var søga, tað var psykologi, sosiologi, akustikkur, sólagangurin yvir Vágstjørð, ja, har skuldu øll víður-skipti og allar dimensióinir við. Titt persónliga «engagement» í tí fakliga átti at verið til fyrimyndar. Uttan at eg skal gera meg klokkan innan titt fak — tað munnu tínir yrkisfelagar duga at meta um.

Eg veit væl, at ókunnufólk tykti teg nakað «harðligan» í atferð og talu. Men tað var bert tín máti at sýna tinar kenslur utedft. Eg, sum kenni teg frá barnsbeini av veit, at tú vart eitt víðkvæmt og kensluborið menniskja, ein góður kammeratur, og — sum tíværri er sjáldsamt í samfelagnum í dag — tú vart erligur. Tú vart ein uppreistrarmaður fyrri tað

erliga. Uttan mun til tíð ella stað, ella um tú vart millum «høg ella lág» — tú segði tina meining bart út, og so kundu vit vera samd ella ósamd. Fyri min part vil eg siga, at eg meti ein erligan mann, eg eri ósamdur við, munandi hægri enn ein óerligan, sum eg tíværri kanska kann vera «samdur» við.

Oneyðugt er at siga her, at tað var eitt stórt sjokk nú tú fórt so knappliga og óvantað — men liv titt var merkt av tí knappliga, spontana og óvantaða, sum er listarmanninum eyðkent. Tú hugsaði skjótt, sum eitt skot, og at fremja hugsan í verki var sjáldan nakað problem. Tú hevur óivað livað meir tvey 38 árin á hesi klótuni enn vit mong onnur munnu liva sjálvt um vit bliva hundrad. Tú vildi nevniliga ikki bara liva, tú vildi uppliva.

Tað er ikki bert í Føroyum, at saknurn er stórur. Eisini her á Amager drýpti mangur høvur tá tvey dattligu boðini komu. Tað er eins og her vantar nakað, ein litur í tí dagliga spektrum. Og hóast sjokkið so smátt fjarar út, og ein byrjar at skoða allar hendingar í einum nátturligum ljósi, siggja sjálvt tann meiningisleysa, óvantaða deyðan sum ein part av tilveruni, sum nú einaferð má góðtakast — so kenst tað tó óveruligt og illa trúligt, at ikki longur kann roknast við einum óvantaðum banki á huldina — og tað er Arthur.

Ti tað er veruliga torført at skilja, at eitt menniskja sum var so nógv til, nú knappliga als ikki er til. kári p.

toybil

í hinum landinum
flúgva fuglarnir skjótari
ljóða lítirnir harðari
tónarnir spískari
formarnir fleiri

legg onki í tað
veturin er farin
várið kemur sum áður
krónurnar eins flatar í heilunum
kongar og drottningar
líka ung og gomul sum fyrr

fastfrysta stundarbraið
fevnir ævinleikan
goymir sannleikan
í tónum
litum
formum
órðini trína hjálparleyst skriggjandi
út í fjórðu víddina

onkur byrjar umaftur
at nevna alt
nakað nýtt
men vantar orð
fyri frælsi

